

FILOSOFIA MENTALULUI

Argumente împotriva posibilității decorporalizării

Să ne imaginăm că existența decorporalizată este posibilă. Este posibil să-ți pierzi diferite atribute fizicale (păr, dinți, membre etc.) Să presupunem că-ți pierzi toate atributele fizicale. Filosofii își pun problema: este posibil ca unei persoane să i se înlăture toate trăsăturile fizicale fără ca acea persoană să înceteze să mai existe?

Mulți filosofi dau un răspuns negativ acestei întrebări. Există, în principal, trei argumente pentru imposibilitatea existenței decorporalizate.

1. Relatările despre experiența vieții de după moarte contrazic presupunerea că persoana este decorporalizată: există relatări despre trecerea printr-un tunel întunecat, viziunea unei lumini strălucitoare etc. Întrebarea este: cum poți să te deplasezi fără corp, să vezi fără ochi?

Aceste relatări, prin urmare, contravin ideii că persoanele se află realmente în afara corpului, deoarece toate aceste relatări fac apel la un limbaj fizical, prin termeni de: *a trece printr-un spațiu, a vedea, a auzi*.

O explicație a folosirii limbajului fizical ar fi aceea că experiențele acestea sunt complet în afara experienței noastre comune, de unde rezultă dificultăți în redarea lor.

Aceasta însă este o explicație ad-hoc (ad-hoc înseamnă "pentru aceasta" și se referă la o explicație care dă seama doar pentru ceva anume, de aceea nu este o explicație valabilă; o explicație sau teorie valabilă trebuie mai ales să arate cum *nu poate fi* ceva, iar nu cum *este* ceva).

2. Apărătorii existenței personale decorporalizate (EPD) trebuie să explice cum pot interacționa persoanele într-o lume decorporalizată.

De exemplu, Melania a relatat că a vorbit cu bunica ei. Este greu de înțeles cum pot interacționa persoanele decorporalizate; interacțiunea aceasta este nepermis de misterioasă în EPD. Se poate admite interacțiunea în EPD prin vibrație, dar rămîne sarcina de a o explica.

3. Problema identității personale (argumentul cel mai subtil)

Identitatea unei persoane distinge sau selectează acea persoană de sau dintre alte persoane de care, altfel, ar fi indiscernabilă. (Identitatea mea este ceea ce face ca eu să fiu eu.)

Persoanele pot fi distinse în mai multe feluri: prin amprente digitale, prin profilul de personalitate, ADN, părinți, data nașterii etc. Unele moduri de a distinge persoana sunt laxe, iar altele sunt restrictive sau rigide. O modalitate de distingere este laxă dacă lasă loc de confuzie între persoana în discuție și alte persoane. Opus, o modalitate de distingere este restrictivă/rigidă dacă nu lasă nici o posibilitate de confuzie. Dacă modalitatea de selectare este restrictivă, atunci persoana a fost selectată prin referire la identitatea sa personală.

- Referirea la părinți este o modalitate de distingere laxă.
- Caracteristicile mentale/psihice conferă, de asemenea, distincții laxe. În principiu, orice trăsătură mentală/psihică a unei persoane poate fi împărtășită de o altă persoană și deci nu permite trasarea unor distincții restrictive între persoane (frica de avion nu face ca tu să fii tu sau eu să fii eu). Așadar, trăsăturile psihice luate individual furnizează distincții laxe.

Întrebare: Ce anume poate face distincție restrictivă?

Răspuns (atrăgător): Corpul furnizează distincții restrictive între persoane.

Între proprietățile unui corp intră și proprietățile spațio-temporale (eu și clona mea suntem doi, nu ocupăm același loc în spațiu; eu și sora mea avem aceiași părinți, aceleași dorințe, temeri, fobii etc, dar nimeni altcineva nu are același corp cu mine în același timp).

Cei mai mulți filosofi sunt de acord că identitatea personală are două componente:

1. distingerea persoanelor la un moment dat;
2. istoria personală, proprie fiecărei persoane.

Cu condiția ca un corp să "conțină" o singură persoană și să nu existe îndoieli asupra istoriei personale, distingerea persoanelor la un moment dat, în virtutea corporalizării (înrupării) lor diferite este neproblematică.

Istoria personală este extrem de problematică, deoarece persoanele și corpurile lor prezintă istorii care pot fi distincte. Istoriile corpurilor nu coincid în mod necesar cu istoriile persoanelor (pentru creștini, trupul moare și putrezește, iar persoana nu).

- dacă moartea înseamnă anihilare, se poate ca o persoană să-și înceteze existența înainte ca trupul acestei persoane să putrezească.

- un corp începe să existe ca fetus, persoana începe să existe mai târziu.

Dacă istoria unui corp nu este în mod necesar istoria unei persoane, atunci corpul nu poate servi în mod simplu și direct drept criteriu restrictiv pentru a distinge între diferite persoane.

Foarte mulți filosofi susțin că ideea de a lua corpul drept criteriu restrictiv (adică identitatea mea depinde de corpul meu), atunci fără un corp care este al meu nu sunt nimic.

Trăsăturile psihice/mentale și identitatea personală

O trăsătură uzuală a discursului nostru despre noi înșine și despre cei din jur constă din practica de a identifica persoanele prin referire la corpurile acestora și la localizările lor din spațiu.

Identitatea personală pare să se evapore în EPD.

Să presupunem că pe o altă masă de operație descoperim o altă persoană care are aceleași trăsături psihice cu Melania (absolut toate gândurile, sentimentele etc. sunt identice), să-i spunem Ștefania. Să presupunem că în același timp și cu exact aceleași cuvinte, Ștefania relatează o experiență a vieții de după moarte.

Întrebare: cine a avut de fapt o experiență a vieții de după moarte: nici una din ele, numai una din ele, amîndouă? Altfel spus, ce anume determină identitățile celor două personaje?

Cei care susțin că existența decorporalizată este posibilă trebuie să presupună că, deși Melania și Ștefania au aceleași trăsături psihice, ceva le distinge în existența decorporalizată. Dacă admitem că cele două sunt identice din punct de vedere mental, atunci ele nu pot fi distinse în cursul experienței vieții după moarte. Prin contrast, atîta timp cît persoanele sunt corporalizate, identitatea personală se păstrează.

Argumentul:

Trăsăturile mentale sunt criterii de distingere laxe. Ca atare, ceea ce face ca eu să fiu eu și tu să fii tu nu poate fi specificat doar în termenii trăsăturilor psihice. Pentru o astfel de specificare trebuie să se facă referire la corpurile noastre. Supraviețuirea corporală înseamnă și posibilitatea identificării personale, în timp ce supraviețuirea decorporalizată cere ca persoanele să poată fi identificate independent de corporalizare, ceea ce pare a fi foarte dificil, dacă nu imposibil (poți concepe ca două persoane să aibă aceleași trăsături psihice, dar nu același corp).

Un fel de concluzie:

Dacă cea mai bună explicație a relatărilor privind experiența vieții de după moarte se referă la supraviețuirea decorporalizată, atunci trebuie să se accepte că viața de după moarte este posibilă și că persoanele pot exista fără corporalizare. Pe de altă parte, problemele ridicate de existența decorporalizată sunt deosebit de dificile, cea mai dificilă dintre ele fiind aceea dacă și în ce mod persoanele decorporalizate își păstrează identitatea.